



# Pomhaj Bóh

Časopis ewangelskich Serbow

Budyšin, měrc 1988

3. čisło · ISSN 0032-4132 · Lětnik 38

## Hrono za měrc

**Jězus Chrystus praji: Štož chce wulki być mjez wami, ma waš služownik być.** (Mk. 10,43)

Něchtózkuli zhladuje želnosciwje do zańdzenosće, hdyž běše hišće knjezow a služownikow, bura a čeledźe, hdyž plačeše jejko štyri pjenježki a butra běše žolta. Tehdy, tak so praji, běchu hišće ludźo, kotřiž móžachu sluzić. Tola spozdźiwne je, zo serbska ludowa mudrosć, naše přislowa, nimale docyła njeznaje přislowow wo službje, ale čím husćišo so rěči w přislowach wo „roboće“. Tak drje naši prjedownicy njesu swoje džělo na knježich dworach jako službu widźeli, ale jako twjerdu robotu, a „robotu njeje z Božeho pisma“. Hdyž sej wobhladamy stare časy: Njeběchu wone złote wosebje za knjezow, za tych Schall-Riacour abo Vietinghoff-Riesch a zur Lippe, zle pak za robočanow, kotrymž běše „djaboľ roboty wulahnyl“. Tohodla je wuswobodjenje wot roboty – služba.

Hdyž Swjate pismo wo službje rěči, njeje potajkim mjenjena bjezmyslna, tupa robotu za cuzych knjezow, ale dobrowólne džělo za swojeho blišeho. K tajkej službje je džensa runje telko přiležnosće kaž hdy prjedy, a wězo je tajka služba džensa runje tak čězka kaž před sto lětami.

Wobhladajmy sej naše wšedne džělo. Kelko je tam přiležnosće k službje.

Drje kóždemu je so hižo stało, zo zastupiwši do wobchoda, jeho předawarki docyła zańč nimaja, ale mjezsobu powědaja a dadža kupcej njetrjebawši čakać. Wone, kotrež měli poslužować, njesluzja, ale pokazuja, što ma móc we wobchodze. Služba we wšednym žiwjenju rěka, zo njehladamy na swoje dobro, ale na derjeměće toho tamneho, toho, kiž mi napřečo steji, swojeho blišeho, kaž Swjate pismo praji.

Wzmimy druhi přiklad. Kak zadźerža so starši napřečo swojim džěcom, sluzja jim abo nanuzuja jim swoju wolu? Je tola wěste, zo čím starše džěco je, čím wjace swobody trjeba. Služba, kotruž móžeja starši swojim džěcom wopokazać, wobsteji w tym, zo jim tu trjebnu swobodu wostaja a jim njetrjebawši njenanuzuja wěcy, kotrež džěcom njeleža. Služba njesmě so nikomu nanuzować prajo: Ja chcu tola jenož twoje najlěpše. Štož takle rěči, chce knježić a zwjetša pyta swoje najlěpše.

Jězus no chce robotu a no chce službu za sebje samoho. Štož zamóže sluzić ze swobodnej wole, blišemu swobodu wostajejo, tón je wulki. Jězus njeměri ludźi po wulkosci jich knjejestwa, za njeho njesu wulcy čí prominentni z telewizije a z nowinow, kotrychž mamy snadź my za wulkich. Wulki je, štož sluzi, njech hewak je, štož chce. Tuž sluzmy sebi mjezsobu w swójbje, we wjesce, po cyłym swěće, kóždy ze swojimi darami. Jan Malink

## Nowe serbske knihi

### JĚZUS – NAŠ ZBOŽNIK

Zaso mamy rjane wudaće z nakładnistwa swj. Bena w serbskej rěči před nami. Njeje to žana kniha, ale mapa ze 24 wobrazami mlodeje českeje grafikarki Jindry Hubkoveje k žiwjenju Jězusa, kotraž je wotmyslena za mjeńše džěci, wot pěstowarnskeje staroby hač do přerich šulskich lět. Myslu sej, zo budžeja sej džěci wobrazy jara rady wobhladować, dokelž su to jednore ilustracije w rjanych pisanych barbach. Na zadnjeje stronje wobrazu steji přeco přislušna stawizna ze scěnja Lukaša po katolskim přeložku, za džěci trochu zjednorjenym. Serbske wudaće měješe na starosci farar M. Salowski.

Mam tajku mapu za dobrou wěc, wšako hodža so wobrazy derje wužiwać při nabožnym wuwučanju we wosadze kaž při křesćanskim kublanju we swójbje. Samo zaramikowanje wšelakich wobrazow mam za móžne. Pismo na zadnjeje stronje je poměrnje wulke, štož budže so džěcom runje tak lubić kaž džědam a wowkam, kotřiž móžeja stawiznu swojim wnučkam přečitać. Mapa plaći 9,50 hriwnow, a móžeš ju kupić na katolskich farach, a w katolskej kniharni swj. Pétra w Budyšinje ju njejsym widźal – čehodla so tam poprawom njeposkićuje? Wšo dohromady: Je to rjany dar za Waše džěci, wnučki a mótki. Jan Malink

## Ze starych spisow

Pod tutym napismom chcemy w přichodze někotre wěcy podać, kiž smy ze starych aktach abo spisach namakali, džensa wo Pjehowej knihowni.

Tuta knihownja njeje ta samsna kaž Ponichowa knihownja. Zhromadnje matje wonej jenož, zo stej so wěsty čas w Michałskej wosadze w Budyšinje chowałoj. Kak pak je k Pjehowej knihowni došlo?

W lětach 1731 do 1741 bě z diakonom při Michałskej wosadze Jan Pjeh, pochadźacy z Wjelečina. Hdyž wón 1741 hakle 34 lět stary wumrě, zawostaji wón testament, w kotrymž wón postaji, zo ma diakon Michałskeje wosady kóžde lěto z pjenjez, kiž běše Pjeh Michałskej wosadze zawostaji, za dwaj tolernej knihi nakupić. Zo by při započatku hižo wěsty skład knihow był, zawostaji poloju swojich knihow tutej knihowni. Diakon měješe tež dohled nad knihownju, kiž drje po zdaću zwjetša z křesćanskich knihow, kiž farar za swoju službu trjebaše, wobsteješe. Diakonojo Michałskeje wosady su po wšěm zdaću poslednju wolu Pjeha zańč měli. Znajmieniša čitamy w lise wokrjesneho cyrkwniskeho zarjada w Budyšinje na krajnocyrkwinski zarjad w Drježdžanach wot 31. 1. 1938, w kotrymž so wo přepodaće

Wutrobnje přeprošeni su Drježdžanscy Serbja na

## Wosadne popołdny

sobotu, dnja 12. měrca 1988, w 14.00 hodź.

Zetkamy so we wosadnym domje cyrkwy Swjateho ducha w Drježdžanach-Blasewitz, Sebastiana Bachowa 13

archiwa na noweho fararja jedna, zo su so tež někak 280 knihow tak mjenowaneje Pjehoweje knihownje přepodali. Tehdom so tute knihi na lubi diakonata chowachu. Je to po mojim zdaću poslednje naspomnjenje tuteje knihownje. Hač su so knihi 1945 sobu spalili, hdyž so diakonat wotpalil? Abo su so knihi hižo do toho wot nacijow scazali?

Snano něchtó z čitarjow wo tym wjac wě.

## Jenož Njezbožo?

Serbja wjesela so z kóždeje nowoje hry z pjera serbskeho awtora. Tole pokaza so znowa 17. januara t. l. na probowym jewišću NSLDž, hdžež zahra so

najnowša serbska dramatiska twórba, kotruž bě Helmut Rychtar z Wysokeje, po džensnišim powołanskim statusu rozhłosownik, napisał. Mjenuje so cyle jednorje Njezbožo. Dže pak w njej w přerich rjedže wo njezbožo? Cyle wěsće nic, přetož zawinowar njezboža Marko njewiji so ani na jewišću, wo nim a jeho njeskutku so jenož rěči, njezbožo spyta so zamazać, a tola je tutón njeskutk wuchadzišćo za dalši čin na jewišću, za poprawny konflikt, kotryž na jeho zakładze wubuchnje. Markowej staršej, muler Jurij a wučerka Lucija, počnjetaj wo swojim žiwjenju rozmyslować: wo wukublanju syna, wo zhromadnym žiwjenju, kotrež je woznamjenjene z nahrabnosću, ze žadosću za džen a wjace pjenjezami, z dobro-

bytom, wobsydstwom a ze zabyčom na hľubše začuća: na mjezsobnu lubosć, lubosć k blišemu. Jeju bohatstwu ma so wšo a kóždy podrjadować: syn Marko, džěd Jakub a wowka Hana. Džensa wěmy, zo ma so za nadměrne derje-měce droho, jara droho zaplaćić, a Boža martra na scěnje je husto jenož hišće relik, kotryž ma lědma što hišće zańć.

Režiser Beno Sram je jednanje wo-čiwidnje stajil do katolskeho wobswěta a je wěsće chcył z tym zwuraznić, zo tute brachi moderneho swěta před ni-kim a ničim stejo njewostanu. Awtoro-wy tekst sej to nježada.

Jelizo spočatnje twjerdžach, zo wje-sela so Serbja z kóždeje noweje hry z pjera serbskeho awtora, tak dopo-kazachu to najlěpje serbscy hrajerjo: Měrcinej Słoděncej, Marce Šraminej, Benej Šramje a Erice Rjedzić móže so w jenakej měrje wobkrućić, zo zasa-džichu wšě swoje mocy za poradźenje inscenacije. Woni hrajachu jara inten-siwnje, hdžež trjeba ekspulsiwnje abo tež romantisce zasonjenje, hdyž jednaše so wo stare złote časy. Publikum myto-waše jich džělo z dohotrajacym při-kleskom.

Mjenje lubilo je so mi wuhotowanje jewišća. Što pak wo to! Přejemy awto-rej a inscenaciskemu kolektiwej dale wuspěšne tworjenje. -owa

Gerat Lazar

## Stawizny serbskich cyrkwinskih dnjow

33. serbski cyrkwinski dzeń wotmě so 16./17. junija 1979 w Minakale.

Předsyda, farar n. w. Gerat Lazar, postrowi sobotu popołdnu zhromadźiznu z Ochranowskim heslom: „O Knježe, mój Božo, hač dotal sy swojemu služowni-kej hižo husto pokazał swoju krasnosć a swoju sylnu ruku“ (5. Mójz. 3,24). Naj-prjedy dyrbjachmy so jednomu tajke-mu swěrnemu služownikej Knjeza dža-kować, kotremuž běše Bóh wopravdže přeco zaso swoju sylnu ruku pokazał. To běše naš luby bratr a dotalny serbski superintendent Gerhard Wirth. 21 lět je nam w tutym zastojnstwje swěru služil a 27 lět je naš ewangelski časopis „Pom-haj Bóh“ rjenje a derje redigował. Jeho naslědnik za přenju službu je farar Siegfried Albert, farar w Hrodzišću. Jemu je wot 1. julija 1979 připoručene, na-dawki serbskeho superintendenta wu-konjeć. A redaktorstwo našeho P. B. je farar Cyril Pjeh-Riesa přewzał. Wón nam w tutej zhromadźiznje tež praješe, kak sebi swoje nowe džělo jako redak-tor předstaja. Potom měješe stud. theol. Jan Malink z Budyšina referat wo Sta-wiznach serbskeho nowinarstwa. Pater Nawka ze Zdžěrje postrowi w mjenje katolskich Serbow.

Njedzelu předowaše na swjedženskich kemšach farar Albert z Hrodzišća. Wón wukładowaše slowa z přních knihow Mójzesowych: „Bóh stwori čłowjeka se-bi k podobnosći.“ Wono so jednaše při tym wo poměr čłowjeka k Bohu, wo zamołitosći čłowjeka za stwórbu Božu, hdžež so tež na aktualny problem škitan-ja přirody pokaza. Wyši cyrkwinski rada Wonneberger z Drježdžan přednje-se postrow a dobre přeća biskopa a krajnocyrkwinskeho zarjada. Zdobom dožiwichmy z bolosću we wutrobach rozžohnowanje dotalnego serbskeho su-perintendenta Wirtha přez knjeza Won-nebergera. W připołdnišej přestawce na-

# Za naše dźěci

## Tysac lět cyrkwyje w Ruskej 988

Při hoberskej rěce Dnjepr leži Kijew, hłowne město stareje Ruskeje. Zaso a zaso přichadžeja po Dnjepru mužojo z južnych krajow do Kijewa. Cuzy cho-dža po Kijewje a rěča k wšemu ludej: k wjercham w jich wosobnych domach a ke chudym w bédnych hětach. Njesu nowe poselstwo do luda, powěsć wo křescanskim Bohu a wo jeho synje Jě-zusu. Su Rusojo, kiž přiwzaja wot cu-zych předowanu nowu wěru, dadža so wukřčić, twarja sej cyrkwyje a swjeća swoje kemše. Wulki džěl luda w Kije-wje pak njerodži wo křescansku wěru, chcedža swěrní wostać swojim starym ruskim boham. Wuhnaja cuzych předo-warjow z města a spotorhaja nowona-twarjene cyrkwyje.

Mjez tymi pak, kotřiž su křescansku wěru přiwzali, je tež Wladimir, knjez, nad Kijewom a cylej Ruskej. Wjerch Wladimir chce, zo by cyła Ruska křescanska byla, a prikaza, zo maja so wšitcy wobydlerjo Kijewa a tamnych ruskich městow wukřčić dać.

W lěcu lěta 988 čehnje dołhi procesion z měščanskich wrotow Kijewa k brjohej Dnjepra. Někotři njesu chorhoje, ně-kotři ikony, a druzy zaso spěwaja. Nic wšitcy, kiž w tutym swjedženskim čahu kroča, du dobrowólne. Na někotrych maja wojacy wjercha Wladimira kedž-bować, zo njebychu jim wučekli. Hdyž su při rěce, stupi jedyn po druhim do wody Dnjepra a da so wukřčić. Wječor tutoho dnja su wobydlerjo Kijewa wu-křćeni, či jedni dobrowólne, či tamni nučeni přez prikaz swojeho wjercha Wladimira.

Wot tutoho lěta 988 sem, hdyž wu-křćichu so wšitcy wobydlerjo městow Kijewa, Nowgoroda, Rostowa, Wladi-mira a Belgoroda, je Ruska křescanski kraj.

1988

Sowjetski zwjazk je wo wjele wjetši hač tehdyša Ruska w lěce 988. Po wšěm



kraju je něhdže 50 – 60 milionow křescanow. Kelko jich wopravdže je, to ničto njewě, dokelž nimaja žane cyrk-winske knihi, do kotrychž bychu wšěch zapisali. Štož wěri a chce so wukřčić dać, tón so wukřćije, a štož so k swojej cyrkwi dzerži, tón chodži njedzelu kemši. Při wšěch čezach runje mjez młodymi ludźimi so přeco wjace zaj-muja za cyrkej a křescansku wučbu.

We wulkim měsće Kijewje pak steji při brjoze Dnjepra hoberski, wjele me-trow wysoki pomnik. Je to postawa Wladimira, woneho wjercha, kotryž je před 1000 lětami dał ruskemu krajej křescanstwo. T. M.

wjedowaše wustojnje bratr Arnošt Gro-fa z Chasowa spěwanje našich lubyh serbskich ludowych spěwow. Wón po-kaza tež na 75. posmjertniny wuznam-neho serbskeho komponista Korle Aw-gusta Kocora.

Na započatku hłowneje a kónčneje zhromadźizny preludowaše organist To-maš Žur z Baćonja na piščelach. Po kěrļušu zahaji spisowaćel Pětr Malink z Budyšina ze zawodnym słowom lite-rarno-hudźbny program popołdnja, wě-nowany J. Bartej-Čišinskemu. Džiwa-dzelnica Majka Kowarjec a Pětr Malink přednjeseštaj cyklus basnjow Čišinske-ho „W zymicy“, k čemuž Tomaš Žur na piščelach krasnje improvizowaše. Po tym zo bě zastupnik Zhorjelskeho bis-kopa nas postrowil, rozkladowaše nam Minakałski wosadny farar Feustel wše-lake zajmawosće ze stawiznow swojeje cyrkwyje. Na kóncu nam po starym na-ložku bratr Maks Čabran z Poršic z bo-hateho poklada svojich serbskich kěr-ļušow a basnjow přednjese.

My běchmy džakowni tež za tutón rjany cyrkwinski dzeń tam, hdžež so serbska hoła započina.

Ja sym hłódný byl –  
a wy sće mi jěsć dali.  
Mi je so pić chcyło –  
a wy sće mi pić dali.  
Ja sym cuzy byl –  
a wy sće mje hospodowali.

## Elsa Brandström

\* 26. 3. 1888 † 4. 3. 1948

Dnja 26. měrca by Elsa Brandström, kotraž zastupi jako „jandžel jatych“ do stawiznow, 100 lět stara byla. Elsa Brandström je za mnohich němskich wójskich jatych w času 1. swětoweje wójny a po njej w Ruskej wulke wo-pory přinjesla. Nimale šěsć lět džělaše jako delegatka šwedskeho Čerwjeneho křiža w njeskónčnych dalokoscach europskeje a aziskeje Ruskeje. Jeje džě-ławosć dowjedže ju do wulkich lěhwow a lacaretow za wójskich jatych wot Petrograda do Wladiwostoka. Přenje lěto džělaše w Petrogradže a we wu-mněnskich transportach za čezko-ranjenych mjez Ruskej a Němskej. W zymje 1915/16 přebywaše w Sibiri-skej, nalěto 1916 w guwernemence Pensa, přechodžišću k džělu wotkoman-dowanych wójskich jatych. Pozdžišo

skutkowaše w Petrogradže, w Moskwje a w Sibirskej. Ze swojim skutkowanjom přińdže sotra Elsa něhdže ze 700 000 wójskimi jatymi w lěhwach, lacare-tach a na dželowych městnach do zwiska. Kelko mocy a lubosće wona w tutech lětach woprowaše, wo tym wěmy wjace z wopisanjow džakownych ludźi, kotřiž dožiwichu jeje džěło wosobinsce. Wona pućowaše přez lodowe pusćiny a pralés, přez žehliwe stěpy pěši, na kónju, w ridrowacym wozu a na sanjach. Jimace je dožiwiwjenje na jězbje ze sanjemi, při kotrymž by bjezmała žiwjenje přisadźila. Na jězbje do jedneho z lěhwow, na kotrejž bě při šćipatej zymje do slomy a přikrywow zawalena, padny w smalacej hońtwje z jednorych burskich sanjow. Pohonč wołanje njeslyšeše. Wón chwataše dale. Sanje dosáhny wona njemóžeše. Dalokož wótko sahaše, njebě ničo druge hač njebjó a sněh widžec. Ju móžeše jenož dziw wumóžić. A dziw so tež sta. Za dvě hodźiny pytny pohonč, zo běchu sanje prózdne. Najebač zawěty puć namaka so wróćo. Sotra Elsa ležeše ze sněhom zamjetana a na poł zmjerzjena. Hdyž přińdže pozdžišo do lěhwa a rjekny, zo bě sej přeni króć myśliła, zo je jeje poslednja hodźina přišla, praji jedyn z jatych: Sotra, wy njemóžešce seyla wumřec. Hdžež je jedyn jandžel, su tež hišće wjace. Elsa Brandström wuži kóždu přiležnosć jatym pomhać.

Wona zrozumi, wot generalneho guwernera trěbne wupokazy a postajenje sej wobstarac a tak přebywaše hižo hody 1915 w Sibirskej. Tu wopyta wot hłodoweje zymicy domapytane lěhwo Strjetensk we Wuchodnej Sibirskej, kotrež bě epidemije dla za wonkowny swět njepristupne. Chori a mřejacy běchu cyle sebi samym přewostajeni. Wona bě

hižo skradžu lěhwo wopytała, prjedy hač komandanta wo wopyće přeswědči. Potom storči wona jeho do jedneje baraki z chorymi a mřejacy. Za chwilkę přichwata wón won a zawoła ze stróželemi: To je tola hela! Na to da jej wšu swobodu za polěpsjenja. Zo wona sama tu w Strjetensku na tyfus schorje, w sanjach so do Irkutska dowjeze, po puću w čolmje so při pušćenju loda přez Angaru dowjeze a potom w nocy ze 40 stopnjemi zymicy na lěhatku wot chorownje do chorownje štyri hodźiny so nošeše, doniž ju skónčnje tola njeprizwachu — ničo njechaše na tyfus chorych přijimac —, je jenož jedne z wopisanjow mnohich strapacow a čezow, kotrymž bě sotra Elsa wustajena. Wona so zaso wustrowi. „Bóh tón Knjěz wuchowa za najchudšich z chudych tute žiwjenje, kiž bě wumóženje za sta tysacy“, pisaše wójski jaty z džakownosću.

Tež po wójnje njeskónči so jeje woporniwe džěło. W léće 1922 kupi wona hojernju w Marijinej Studni, kiž je mały wjesny džěl Smječek. Tu běše syrikowe žórlo, a chori so tam lěkowachu. Hojernja bě džělowy sanatorij za něhdysich wójskich jatych. Elsa Brandström je sydom lét ze žohnowanjom w našej wosadže skutkowała.

Lětdžesatki trajace napinace džěło za čerpjacych sobučłowjekow bě mocy Elsy Brandströmoweje zlemiło. Wona sama čězko schorje a so hižo njewuhoji. Dnja 4. měrca 1948 wotwoła Bóh tón Knjěz wulku Šwedowku do wěčnosće. 1. adwentsku njedzelu 1. 1973 postaji so při składnosći jeje 25. posmjertnin pomjatny kamjen před našej cyrkwu. Kamjen pokazuje na předkownej stronje symbol pelikana (pelikan, kiž roz-



torha swoje čelo, zo by z kreju swoje młodzata nasycił) a pod tym lačonske napismo jednoho Elsy Brandström spožčeného šwedkeho rjada: „Succurendo miseris meruit coronam“ (Z tym zo bédnym pomhaše, je sej kónu zaslužila). Na zadnjeje stronje kamjenja čitamy šlědowace: K wopomnjeću na sotru Elsu Brandström-Ulig, kiž pomhaše z woporniweje lubosću chorym a słabym a jatym. Narodžena 26. 3. 1888 w Petersburgu, skutkowaše tu wot 1922 do 1929 a zemrě 4. 3. 1948 w Cambridge/USA. Bauer

## Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Mjez serbskimi towarstwami je so w poslednim měsacu tole podało: Budyska Bjesada swjećeše srjedu 4. wulkeho rózka wobradženski wječor; Bukečanske serbske towarstwo měješe posedženja 1. wulkeho rózka z přednoškom kn. wučerja Šěcy z Rachlowa a 29. wulkeho rózka z rozprawami, wólbami a přednoškom kn. sejmkeho zapósłanca kuberlerja Keřka z Rodec; Zarěčanske serbske towarstwo měješe 29. wulkeho rózka měsacnu zhromadźiznu; Rakečanska „Lipa“ hotowaše 6. wulkeho rózka zabawny wječor a měješe 15. wulkeho rózka posedženje z přednoškom.

Lužica, februar 1883

**Z Rakec.** Hdyž tu powjesć dóńdže, zo je sakski sejm twar Budysko-Rakečanskeje železnicy přizwolił, so hnydom mnohe domy našeje wsy z chorhojemi wupysichu, a tudomne towarstwa w swjedženskim čahu po wsy čahachu. My Rakečenjo smy jara wjeseli, zo so skónčnje naše horce požadanje za železnicu dopjeli. Jenož to trochu našu radosć pomjeňši, zo chcedža dwórnišćo na městno twarić, kotrež so skoro kóždě lěto powodźi. W tu chwilkę tam zaso woda wysoko stej. Ma-li so tam woprawdže dwórnišćo stajić, bychy jo na koliki twarić dyrbjeli. Duž drje za njo hišće druge městno wuzwola.

Serbske Nowiny,  
sobotu, 31. měrca 1888

## Přispomněnko

Dopominaće so druhdy na dožiwiwjenja, kiž hižo dolho wróćo leža? Móžeće mi wězo prajić, zo dopominanje ničo nje-pomha, dokelž njehodži so to, štož je so w zašłosći stalo, přeměnić. A tola: Čim starši je čłowjek, čim wjac so na podawki zašłosće dopomina. Po zdaću dawno zabyte dožiwiwjenja su nadobo zaso w pomjatku, kaž bychy so wčera stali, a na nas skutkuja. Při tym pak so w spominanju bjez našeje wole wšělake přeměni, a my to husto ani nje-pytanjemy. Někotři dopominaja so wosebje na dobre a zbožowne časy, mjeztym zo mjenje dobre a njezbožowne mjenje abo bóle zabudu. Zašłosć je potom kaž pozłočana. Druzy zaso so wosebje na hubjene časy a čězke dožiwiwjenja dopominaja. Za nich njeje zašłosć tak přecelna a blyščata kaž za druhich. Mi so zda, zo to tež sobu na tym zaleži, hač smy optimisća abo pesimisća. Optimisća widža zašłosć pozłočanu, a tohodla hrozy jim strach, zo něšto nje-dobre česo znjesu. Pesimisća pak su husto za to dobre w žiwjenju slepi. Dokelž z dobrym njeliča, je njewidža.

Wobaj pak móžetaj so Bohu za wjele džakować. Za dobre dary, kiž smy wot započatka sem jako tajke začuwali, ale tež za wěcy, kiž běchu w swojim času nam z čezu a kotrež smy hakle pozdžišo za dobre spózna. Nohcemy zabyć, so Bohu za to džakować.

Wězo so druhdy tež na to abo tamne dopominamy, štož njebě w našim žiwjenju runje přikladne. A čim wjac na Bože słowo sluchamy, čim bóle tež spózna-wamy, štož smy zanjechali a hdže

smy njesprawni byli. Tola to nas nje-trjeba wobćežować. W kóždě Božej službje so nam praji, zo „tym, kotřiž swoje hrěchi wutrobnje wobžaruja, do Jezow Chrysta wěrja a su sej chutnje předewzali z pomocu Boha, Swjateho ducha swoje hrěšne žiwjenje polěpsić“, Boža hnada a wodawanje jich hrěchow plaći. Ličimy tola z tym a dajmy sebi hrěchi přeco zaso wodawać.

Tak chcemy, hdyž na zašłosć myslimy, Bohu džakowni być za jeho dobrotu a zdobom Boha wo wodaće za naše misnjenja prosyc. Tak widžane ma dopominanje swój zmysl. Ze zašłosće móžeš tež za přichod něšto nawuknyć. Hač njeby so tež wo tym přemyslować dyrbjalo? Albert

## Dziw nalětni

*Z dnjom kóždym stónco wyše stupa  
a znowa zemju wohrěwa.  
Nětk zeleni so počo, luka  
a štomy čerja do kćenja.  
Ow, witajny čas nalětni,  
kiž wšitko žiwe zwjeseli!*

*Čas nalětni je polny džiwow —  
wšě dohódać so njehodža.  
Ze šeroh pola, z nahich štomow  
so znowa žiwnosć přisporja.  
Tuž runajmy so ptačatam  
a sčelmy chwaću k wyšinam!*

*Wot so čisnmy starosć, winu  
a wjeselmy so rozumnje.  
Dny nalěča so ruče minu —  
ta wěrnosć pak nam wostanje,  
zo čłowjek sto króć dožiwi  
tu zřědka drje džiw nalětni...*

Jurij Pawluš †

